

Brüssel, 23. mai 2023
(OR. en)

9481/23

SOC 323
EMPL 209
ECOFIN 443

MÄRKUS

Saatja:	Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtt Euroopa poolaasta raames – Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumid

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumid sotsiaalse lähenemise raamistiku kohta, mis põhinevad tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee ühise töörühma aruandel.

Põhisõnumid võeti vastu kooskõlas ettevalmistuskomiteede kodukorraga nende ühisel koosolekul 12. mail 2023, pidades silmas nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) (EPSCO) 12. juuni 2023. aasta istungit.

Täielik aruanne on esitatud dokumendis 9481/23 ADD 1.

Sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtt Euroopa poolaasta raames

Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumid

Sissejuhatus

1. Ülespoole suunatud sotsiaalne lähenemine on liidu üks põhieesmärk, mis sisaldub Euroopa sotsiaalõiguste sambas, nagu kinnitasid ELi juhid 8. mai 2021. aasta Porto deklaratsioonis. ELi strateegilise tegevuskava 2019–2024 kohaselt peaks nimetatud samba rakendamine olema ELi ja riiklikul tasandil üks peamine prioriteet, võttes nõuetekohaselt arvesse vastavaid pädevusi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Sellega seoses on Euroopa poolaastal kui Euroopa Liidu toimimise lepingu kohasel majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise ja järelevalve ELi raamistikul keskne roll selle samba rakendamise toetamisel liikmesriikides.

2. **Tööhõivekomitees ja sotsiaalkaitsekomitees toimus arutelu selle üle, kuidas tugevdada Euroopa poolaasta sotsiaalseid mõõde, kooskõlas eesistujariikidelt Prantsusmaalt, Tšehhilt ja Rootsilt saadud volitustega** ning järgides Belgia ja Hispaania algatust võtta kasutusele nn sotsiaalse tasakaalustamatuse menetlus, mida tutvustati EPSCO 2021. aasta oktoobri istungil. Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee 16. mai 2022. aasta arvamuses¹ rõhutati vajadust teha täiendavat kontseptuaalset ja analüütilist tööd algatuse põhiaspektide osas, märkides, et liikmesriikide arvamused selle võimaliku lisaväärtuse kohta on erinevad. Lisas esitatud täielikus aruandes toetatud põhisõnumite eesmärk on teavitada nõukogu 2022. aasta oktoobrist kuni 2023. aasta maini läbi viidud põhjalikumast analüüsist, mille eesmärk oli uurida võimalusi Euroopa poolaasta sotsiaalse mõõde tugevdamiseks, võttes arvesse kõnealuses arvamuses varem väljendatud seisukohti.
3. **2022. aasta septembris leppisid tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee kokku spetsiaalse ühise töörühma loomises, mille ülesandeks jäi täiendavalt analüüsida EPSCO 2022. aasta juuni istungi jaoks esitatud arvamuses tõstatatud küsimusi.** 2022. aasta oktoobrist kuni 2023. aasta märtsini viis 21 liikmesriigi² ja komisjoni esindajatest koosnev töörühm läbi täiendavad meetodilised arutelud ja katseprojekti selle kohta, kuidas saaks uut raamistikku üles ehitada ja kuidas see võiks toimida. Katseprojekti raames toimunud aruteludes tugineti mitmele komisjoni talituste koostatud ja raamistiku üldist ülesehitust käsitlevale aramusavaldusele ja simulatsioonidokumendile,³ samuti mitmele sekretariaadi märgukirjale, et analüüsida väljamõeldud, kuid realistlikke näiteid osalevate liikmesriikide seisukohtade kindlaksmääramiseks.

¹ Dok 9222/22.

² Töörühmas osalemine oli vabatahtlik. Rühma liikmeks saamist taotlesid järgmised liikmesriigid: BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SK.

³ Katseprojekti toetamiseks koostasid komisjoni talitused spetsiaalsed dokumendid, et näidata, kuidas saaks sotsiaalse lähenemise raamistikku igas etapis rakendada. Koostatud näidisdokumendid olid *ühise tööhõivearuande* uus osa, *sotsiaalse lähenemise aruanne*, *riigipõhise soovitus* õigusteksti simulatsioon, mille põhjendustes osutatakse uuele raamistikule, ning *sotsiaalset lähenemist liidus käsitlevate nõukogu järelduste* simulatsioonidokument.

Pärast töörühma koostatud aruande läbivaatamist ja nende näitajate allrühmade kaupa peetud arutelu kinnitavad tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee järgmised järeldused, võttes samal ajal arvesse, et liikmesriigid toetavad neid erinevalt:

Võimaliku sotsiaalse lähenemise raamistiku määratlus ja kohaldamisala

4. **Sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtt võib eelkõige anda võimaluse koostada struktureeritum ja põhjalikum analüüs tööhõive ja sotsiaalsete arengute kohta liikmesriikide ja liidu tasandil iga-aastase poolaasta tsükli raames**, tuginedes eelkõige ühises tööhõivearuandes sisalduva sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhinäitajate suhtes kohaldatavale metoodikale. Selline raamistik annaks lisaväärtust liidu ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise üldiste riskide ja probleemide analüüsimisel ja nähtavuse suurendamisel. See ei tohiks põhjustada ülemäärast täiendavat halduskoormust ning võiks aidata kaasa komiteede järelevalvevahendite edasisele ajakohastamisele.

Võimalik integreerimine Euroopa poolaastasse

5. **Komisjon viib läbi kahe-etapilise analüüsi kooskõlas eespool nimetatud eesmärgiga ja ilma et see piiraks sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõttu käsitleva poliitilise kokkuleppe saavutamist, viib komisjon läbi kaheetapilise analüüsi.** Esiteks hindab komisjon oma iga-aastases ühist tööhõivearuannet käsitlevas ettepanekus ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate üldiste *riskide* olemasolu kõigi liikmesriikide puhul, tuginedes sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhinäitajate tõlgendamisele, ning teeb kindlaks liikmesriigid, keda on vaja täiendavalt analüüsida. Seejärel avaldavad komisjoni talitused nn sotsiaalse lähenemise aruanded nende liikmesriikide kohta, kelle puhul on tuvastatud ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud riskid. Need aruanded sisaldaksid põhjalikumat riigipõhist analüüsi, mille eesmärk on teha kindlaks, kas selles riigis esinevad liidus ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud tegelikud *probleemid*.

6. **Ühise tööhõivearuande ettepaneku analüüsi esimeses etapis tuleks praegust sotsiaalvaldkonna tulemustabeli suhtes kohaldatavat metoodikat täiendada kriteeriumidega⁴, millest juhindutakse liikmesriikide selliste ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud üldiste riskide kindlakstegemisel**, mis nõuaksid põhjalikumat analüüsi. Need kriteeriumid koondaksid tulemustabeli üksikute põhinäitajate tulemused ja toetaksid iga liikmesriigi puhul ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate üldiste võimalike riskide esialgset hindamist. Kuigi lihtsate kriteeriumide kasutamine võib tagada parema arusaamise riskiga liikmesriikide iga-aastasest kindlakstegemisest, märkisid mitmed delegaadid, et ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud riskide hindamine nõuaks pikemaajalist vaadet, mida tuleks seetõttu pidada valitud kriteeriumide osaks.
7. **Komisjoni talituste sotsiaalse lähenemise aruannete teise etapi analüüs põhineks rohkem kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel tõenditel ning riiklikul tasandil võetud poliitikameetmete asjakohasel kaalumisel, et käsitleda ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavaid kindlakstehtud riske.** Lisaks sotsiaalvaldkonna tulemustabeli tulemustele kasutaks komisjon kõiki Euroopa poolaasta raames kokku lepitud järelevalvevahendeid ja analüütilisi raamistikke, mida vajaduse korral täiendatakse kvalitatiivse teabe ja riiklike allikatega. See hõlmaks muu hulgas näitajate absoluutsete suundumuste analüüsimist keskpikas perspektiivis, edusamme 2030. aasta riiklike tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide saavutamisel ning muudest asjakohastest ELi näitajatest (sealhulgas Euroopa Komisjoni poolt Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas esitatud sotsiaalvaldkonna tulemustabeli teisesed näitajad) saadud andmeid. Kooskõlas laiemal Euroopa poolaasta raames tehtud muude riigipõhiste analüüsidega on oluline tagada kahepoolsed konsultatsioonid liikmesriikidega nende sotsiaalse lähenemise aruannete üle enne nende avaldamist ning vastastikune täiendavus poolaasta tsükli hilisemas etapis avaldatavate riigipõhiste aruannetega.

⁴ Töörühmas arutusel olnud ulatuslike simulatsioonide põhjal kalduvad delegaadid toetama nende liikmesriikide iga-aastast kindlakstegemist, kelle puhul on vaja põhjalikumat analüüsi vastavalt eelnevalt kehtestatud lävendile, võttes aluseks i) sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhinäitajate arvu, mis on asjaomasel aastal selle riigi puhul liigitatud „kriitiliseks“ või „tähelepanu vajavaks“, ning ii) nende näitajate arvu, mille puhul osutatakse nende ühises tööhõivearuandes kahele järjestikusele halvenemisele.

8. **Sotsiaalse lähenemise aruandeid võiks kasutada tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee iga-aastase mitmepoolse järelevalvetegevuse alusena, et teavitada nõukogu ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise probleemidest.** Sotsiaalse lähenemise raamistiku integreerimine mitmepoolsesse järelevalvetegevusse võib suurendada ühist arusaamist ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise probleemidest ja asjaomastest poliitikameetmetest ning pakkuda sügavamalt riigipõhist vaatenurka. Töörühmas arutatud simulatsioonide kohaselt on mitu delegaati nõus, et selline integreerimine võib anda ka võimaluse ühtlustada ja stabiliseerida komiteede järelevalvetegevust ilma halduskoormust märkimisväärselt suurendamata⁵.
9. **Mitmepoolset järelevalvet käsitleva kokkuvõtte põhjal toetaks enamik delegaatidest sotsiaalset lähenemist liidus käsitlevate uute nõukogu järelduste vastuvõtmist EPSCO poolt igal aastal juunis.** 2022. aasta juunis esitatud arvamuses on juba rõhutatud, et komiteed tervitavad „eesmärgi säilitada tööhõivealase, sotsiaalse, majandusliku ja eelarvealase mõõtme tasakaalustatud käsitlemine Euroopa poolaasta raames, tugevdades EPSCO rolli selle juhtimisel“. Uute nõukogu järelduste pooldajad rõhutasid, et tunnistades sotsiaalse lähenemise raamistiku kohaseid tulemusi, võivad sellised järeldused suurendada Euroopa poolaasta sotsiaalse mõõtme poliitilist nähtavust ning aidata kaasa tööhõive ja sotsiaalsete tulemuste parandamisele liikmesriikide ja ELi tasandil. Mõned delegaadid väljendasid endiselt muret nõukogu jaoks Euroopa poolaasta raames koostatavate dokumentide hulga pärast ning pooldasid ühtlustatud lähenemisviisi, rõhutades, et igal dokumendil peab olema selge eesmärk.

⁵ Aastatel 2020–2023 kohandasid tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee igal aastal oma lähenemisviisi mitmepoolsele järelevalvele, et võtta arvesse Euroopa poolaasta raames toimunud struktuurimuutusi. Sotsiaalse lähenemise raamistiku integreerimine mitmepoolsesse järelevalvetegevusse võimaldaks sotsiaalse lähenemise aruandes analüüsitud liikmesriikidel arutada kõiki probleeme ühel kohtumisel. Võrreldes viimastel aastatel vastu võetud lähenemisviisidega võib see vähendada riigipõhiste läbivaatamiste arvu.

10. **Probleemide kindlakstegemine sotsiaalse lähenemise raamistikus ei tohiks automaatselt ega otseselt viia riigipõhiste soovitude ettepanekuteni.** Kui riigipõhiste soovitude õigustekstides viidatakse ülespoole suunatud sotsiaalsele lähenemisele liidus, peaksid need sisaldama asjakohaseid viiteid uuele raamistikule, mis pakub analüütilist tuge.

Võttes arvesse eespool nimetatud järeldusi ja pärast lisas esitatud aruande läbivaatamist viisid komiteed 12. mail 2023 lõpule hindamise selle kohta, kuidas tugevdada Euroopa poolaasta sotsiaalset mõõdet sotsiaalse lähenemise raamistiku võimaliku kasutuselevõtu kaudu.

11. **Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee tervitavad komisjoni talituste esitatud positiivset narratiivi sotsiaalse lähenemise raamistiku (sotsiaalse tasakaalustamatuse menetluse asemel) kohta, mille eesmärk on paremini kindlaks teha ja hinnata ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise riske ja probleeme liidus.** Üldiselt kajastavad liikmesriikide seisukohad laiapõhjalist konsensust ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise aluskontseptsiooni, Euroopa poolaasta raamistiku ülesehituse ja tehniliste omaduste suhtes, mida saaks kasutada põhjalikumat analüüsi vajavate liikmesriikide kindlakstegemise toetamiseks. Sellega seoses peaks enamik liikmesriike tervitatavaks komisjoni rakendatavat kaheetapilist analüütilist lähenemisviisi, mille tulemusi arutatakse komiteede mitmepoolse järelevalvetegevuse käigus, et teavitada nõukogu sotsiaalse lähenemise olukorrast liidus, ja mida võetaks arvesse riigipõhiste soovitude ettepanekutes.

12. **Sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtu lisaväärtust kontrolliti põhjalikult ja liikmesriigid toetasid seda erineval määral.** Komisjoni talitused ja enamik liikmesriike märkisid, et tööhõive ja sotsiaalarengu jälgimiseks oleks vaja struktureeritumat raamistikku, samuti võimalust tõhustada EPSCO komiteede iga-aastast mitmepoolset järelevalvet, keskendudes rohkem sotsiaalset lähenemist mõjutavatele probleemidele, ning kaaludes, kuidas tehniliselt täiustada analüüsi, mis on koostatud sotsiaalvaldkonna tulemustabeli ja selle suhtes ühises tööhõivearuandes kasutatud metoodika kohta. Enamik liikmesriike rõhutas ka kasu seoses tööhõive ja sotsiaalsete probleemide poliitilise nähtavuse suurendamise ning liidu sotsiaalse lähenemise olukorrast terviklikuma arusaamise saavutamise saavutamisega.
13. **Sellest hoolimata on mõnede liikmesriikide jaoks endiselt ebaselge, kas sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtt parandaks oluliselt probleemide kindlakstegemist, võttes arvesse võimalikke halduskoormusega seotud riske.** Sellega seoses tõsteti peamise prioriteedina esile uusi jõupingutusi komiteede järelevalvevahendite ajakohastamiseks, mida praegu läbi vaadatakse, eriti juhul, kui lepitakse kokku sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtus. Mõned liikmesriigid märkisid ka, et kuigi EPSCO komiteede mitmepoolse järelevalvetöö jaoks võib raamistiku kasutuselevõtt olla kasulik, võib osutuda vajalikuks parandada riiklikul tasandil nõutavat koordineerimise taset, et põhjalikult arutada ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud probleeme, ning seda tuleb praktikas katsetada.

14. **Sotsiaalse lähenemise raamistiku võimalik kasutuselevõtt peaks olema kooskõlas Euroopa poolaasta integreeritud lähenemisviisiga, nagu on sätestatud ELi majanduse juhtimise raamistiku reformimist käsitlevates komisjoni ettepanekutes.** Kuigi komisjoni 2023. aasta aprillis esitatud seadusandlikud ettepanekud annavad tulevasele järelevalvele uue aluse, võttes edusammude jälgimiseks kasutusele riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurimeetmete kavad, milles on ühendatud eelarve-, reformi- ja investeerimispoliitika ning iga-aastased eduaruanded, ei hõlma need muudatusi iga-aastase Euroopa poolaasta tsükli põhijoontes. Sotsiaalse lähenemise raamistikuga ei ole kavas sekkuda makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusse ning sellega ei muudeta selles protsessis kasutatavaid menetlusi ja näitajaid. Võimalik uus sotsiaalse lähenemise raamistik oleks kooskõlas Euroopa poolaasta poliitika järelevalve puhul järgitava integreeritud lähenemisviisiga ning aitaks kaasa poliitika tugevamale ja tõhusamale koordineerimisele. See vastaks eesmärkidele rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja tagada Euroopa poolaasta integreeritud olemus, nagu on sätestatud komisjoni 26. aprilli 2023. aasta ettepanekutes majanduse juhtimise raamistiku kohta. Eelkõige aitaks komisjoni tööturu, oskuste ja sotsiaalvaldkonna riigipõhiste probleemide põhjalikum analüüs ning EPSCO ja selle nõuandekomiteede tugevdatud mitmepoolne järelevalve uues sotsiaalse lähenemise raamistikus samuti pakkuda võimalikke riigipõhiseid soovitusi käsitlevatele komisjoni aruteludele tugevamat analüütilist tuge, kui see on asjakohane, ning aitaks anda teavet liikmesriikide poliitika kujundamiseks integreerituma poolaasta kontekstis.